

Nykyajan nuorisonäkökulma siirtolaisuuteen

Najma Yusuf Mohamed

Vaikka siirtolaisuuden käsite pitää sisällään maastamuuton, maahanmuuton ja yhä useammin myös paluumuuttoon on se tarkemman nykykäsityksen mukaan henkilöiden tai henkilöryhmien, tavallisesti perheiden tai yksilöiden, vapaaehtoista muuttamista asuinmaasta toiseen lähinnä toimeentulon hankkimiseksi. Vaikka määräaikaista tai muuten tilapäistä ulkomailla oleskelua ei tavallisesti sisällytetä siirtolaisuus-käsitteen piiriin, on nekin liitettävissä käsitteeseen, varsinkin tarkasteltaessa muuttoa nuorison näkökulmasta. On myös muita tapoja määritellä siirtolaisuutta, esimerkiksi kun muuttoa tapahtuu maanosien välissä nimitetään sitä usein kauksiirtolaisuudeksi tai valtamerentakaiseksi siirtolaisuudeksi. Kuitenkaan siirtolaisuuskäsite ei nyky-yhteiskunnassa ole enää kovinkaan selkeä, esimerkiksi raja siirtolaisuuden ja pakolaisuuden välillä on mielestäni melko hämärä. Nuorten kannalta voi kuitenkin keskittyä muuttoliikkeeseen työn ja paremman elannon perässä. Nykyään on yhä vaikeampi nuoren löytää työtä omassa kaupungissaan tai usein myös kotimaassaan, syitä on useita, mutta lopulta ne johtavat samaan, pois omasta kasvuympäristöstään.

Nuorison näkökulmasta siirtolaisuuden merkitys ei kuitenkaan jää ainoastaan paremman toimeentulon etsimiseksi itselleen ja perheelleen, mutta yhä useammin siihen liittyy myös halu kehittyä ja haastaa itsensä yhä enemmän kansainvälistyvässä maailmassa. Työpaikkoihin hakee paljon enemmän nuoria ja laaja työkokemus ja värikäs kielitaito ovat työnantajien suosiossa. Sosioekonomisella statuksellakin on paljon merkitystä nuoren

päätöksellä muuttaa; sosioekonomiset tekijät ovat tärkeitä vetäjiä vähempiosaisissa perheissä, erityisesti poliittisesti epästabiileissa maissa, mutta mielestäni myös Suomessa. Hyvä- ja keskituloisissa perheistä kasvaneet nuoret näkevät siirtolaisuuden kehittymismahdollisuutena ja esimerkiksi tapana ylläpitää sosioekonomista statustaan. Muuttoon myös liittyy yhä enemmän opiskelu ulkomailla tai esimerkiksi vapaaehtoistyö. Myös media ja televisio ovat tehneet siirtolaisuudesta muodikasta, working travel on suosiossa, matkustaminen ja työskenteleminen tarjoavat sekä hauskuutta, työkokemusta ja kukkaro karttuu.

On kuitenkin huomioitavaa että käsite *siirtolaisuus* on mielestäni kuitenkin väärin käsitetty nuorison parissa varsinkin kehittyneissä maissa, suomessa ainakin. Jos ajatellaan maahanmuuttajia ja pakolaisia siirtolaisuuden ala-lajina, voisin sanoa että käsitteeseen oman kokemukseni mukaan Suomessa liittyy vahva negatiivinen konnotaatio. Varsinkin nykyään kun maahanmuuttokeskustelua on paljon enemmän sosiaalisessa mediassa, tämä näkyy esimerkiksi perussuomalaisen puolueen suosion kasvamisessa nuorison parissa. On selkeästi erilainen suhtautumistapa, kun tarkastellaan siirtolaisaaltoa muualta Suomeen kuin Suomesta muualle. Vieläkin suurempaa jakautumista on mielipiteissä eri väestöryhmiä tarkastellessa riippuen tiettyjen ryhmien maineesta. Esimerkiksi nuoren ollessa somalialainen verrattuna esimerkiksi ruotsalaiseen on kantavaen suhtautuminen tulokkaaseen Suomessa selvästi erilainen. Myös kansainvälisten konfliktien kasvaessa ja pakolais määrän kasvaessa koko maailmassa liitettynä maailmanlaajuiseen talouskriisiin, yhä useammin syytetään ulkomaalaisia työmarkkinoiden köyhyydestä, vakivaltaisuudesta ja muutenkin taloudellisista ongelmista, mikä puolestaan on

---

Kirjoittaja on helsinkiläinen nuori, joka opiskelee lääketieteen tutkintoa Itä-Suomen Yliopistossa ja samanaikaisesti neurotieteiden maisteria Helsingin yliopistossa.

heikentänyt monissa maissa ulkomaalaisten työmahdollisuuksia ja siten toimeentuloa.

Tämän takia esimerkiksi suomalaiset nuoret tai Suomessa kasvaneet ulkomaalaiset nuoret eivät mielellään kutsu itseään siirtolaisiksi, vaikka lähtisivätkin ulkomaille työn ja/tai opiskelun perässä.

Yhteiskunnan kannalta nuorten kasvava virta ulkomaille hintojen ja elämisen kallistuessa on epäsuotavaa, sillä ammattitaitoisia nuoria tarvitaan Suomessakin, mutta tiettyihin ryhmiin kohdistuvat ennakkoluulot ja sopivien työpaikkojen vähyys houkuttelevat nuoria yhä enemmän ja enemmän ulkomaille. Esimerkiksi omalla Biolääketieteen kandidaatintutkinnollani ei suomessa töitä ole lähes ollenkaan, biolääketieteen tutkimus on kyllä korkearvoista maassa, mutta rahoituspaineiden takia työmahdollisuudet ovat lähes olemattomat. Lisäksi maisteritutkintoja aiheesta ei ole laajasti tarjolla, ajaen samantaustaisia vähintään toisiin paikkakuntiin, mutta usein ulkomaille jatko-koulutuksiin tai jopa töihin.

Mielestäni siirtolaisuus voi rikastuttaa kansakuntaa ja olla positiivinen vaikutus, varsinkin kun esimerkiksi sellaista työvoimaa lisääntyy, josta on maassa pulaa. Mutta ongelmana on kuitenkin se, että aina siirtolaisilla ei ole samoja oikeuksia kuin kantaväestöllä, eikä heidän integraatiota yhteiskuntaan ole aina hyvin hoidettu. Viisumiongelmat ja rajojen ylityksen kiristyminen lisääntyneen terroriuhkan takia vaikeuttaa yhä useammin nuorten työllistymistä kohdemaassaan. Arviolta 10–15 prosenttia maailman siirtolaisista elää uudessa asuinmaassaan ilman oleskelulupaa. Lisäksi usein nuorilla ei ole tutkintoa lähtiessään työntekoon ulkomaille, tämä lisää työn epävarmuutta. Jos kyetään takaamaan samat oikeudet kuin kantaväestöllä siirtolais-statuksesta riippumatta, oli kyseessä pakolainen tai omatahtoisesti maastaan muuttanut nuori, on tällöin siirtolaisuus kannattavaa.

Najma Yusufin (kuvassa) valokuvia oli esillä Siirtolaisuusinstituutissa 2013–2014 Somalinuorista kertovassa näyttelyssä "Mun Stadi".